

Sygn. akt: I C 39/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w. O. I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Ewa Oknińska
Protokolant:	sekretarz sądowy Justyna Niebrzydowska,

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2018 r. w. O.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) W.

przeciwko I. W. (1)

o zapłatę

I zasądza od pozwanej I. W. (1) na rzecz powoda (...) W. kwotę 253.534,27 (dwieście pięćdziesiąt trzy tysiące pięćset trzydzieści cztery 27/100) (...), z zastrzeżeniem pozwanej prawa do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności do nieruchomości, stanowiącej działki gruntu nr (...), dla której Sąd Rejonowy wO., prowadzi księgę wieczystą Kw Nr (...),

II oddala powództwo w pozostałym zakresie,

III przyznaje kuratorowi radcy prawnemu J. S. wynagrodzenie w kwocie 8.856 zł (w tym VAT), które nakazuje wypłacić w kwocie 7.200 zł z zaliczki, w pozostałym zakresie tymczasowo ze Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w. O.,

IV zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 14.667 zł tytułem kosztów procesu,

V nakazuje ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w. O. kwotę 2.406 zł tytułem kosztów sądowych.

SSO Ewa Oknińska

Sygn. akt I C 39/17

UZASADNIENIE

(...) W. domagał się zasądzenia od pozwanej I. W. (2) kwoty 253.534,27 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14 lipca 2010 r. do dnia zapłaty. Ponadto wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona powodowa podała, że (...) Bank (...) S.A. i pozwaną łączyła umowa kredytu nr KM\ (...) z dnia 3 grudnia 2007 r. Zabezpieczeniem przedmiotowego kredytu była hipoteka umowna kaucyjna do kwoty 460.935 CHF, ustanowiona na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w. O., prowadzi księgę wieczystą Kw Nr (...), która obecnie przysługuje powodowi. Brak spłaty zobowiązania skutkowało wypowiedzeniem umowy, a następnie wystawieniem bankowego tytułu egzekucyjnego. W dniu 04 lutego 2011 r. pozwana uznała dług w porozumieniu w sprawie spłaty długu, które przestało obowiązywać z powodu uchybienia przez pozwaną w płatności pierwszej raty. Powód na podstawie umowy sprzedaży z dnia 09 stycznia 2014 r. nabył wierzytelność wynikającą z umowy kredytu.

Kurator ustanowiony dla pozwanej, której miejsce pobytu nie jest znane, w odpowiedzi na pozew, wniósł o oddalenie powództwa, ponadto o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wniósł o przyznanie wynagrodzenia na rzecz kuratora pozwanej powiększonego o stawkę podatku Vat.

Kurator pozwanej podniósł zarzut przedawnienia roszczenia, nadto zakwestionował roszczenie co do zasady jak i wysokości. W jego ocenie powód nie wykazał istnienia zobowiązania, jego wysokości, a przede wszystkim nabycia wierzytelności przeciwko pozwanej od (...) Bank (...) S.A. w W.. Powód nie załączył umowy łączącej pozwaną z bankiem oraz umowy cesji, w związku z powyższym nie wykazał legitymacji czynnej. Ponadto dochodzone roszczenie przedawniło się z dniem 04 lutego 2014 r. (k. 149-154)

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 03 grudnia 2007 r. poprzednik prawny powoda (...) Bank (...) S.A. w W. i pozwana I. W. (1) (poprzednio P.) zawarli umowę kredytu nr KM\ (...). Na podstawie powyższej umowy Bank udzielił pozwanej kredytu w kwocie 307.290 CHF na okres 360 miesięcy. Zabezpieczeniem przedmiotowego kredytu była hipoteka umowna kaucyjna do kwoty 460.935 CHF, ustanowiona na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w. O., prowadzi księgę wieczystą Kw Nr (...).

Pismem z dnia 19 kwietnia 2010 r. bank wypowiedział umowę kredytu, wskazując, że w księgach banku figuruje wymagalne zadłużenie pozwanej w kwocie 5.900 CHF.

/dowód: umowa o kredyt k. 184-187, odpis księgi wieczystej – k. 16-26, wypowiedzenie umowy kredytowej – k. 188-189 /

W dniu 14 lipca 2010 r. (...) Bank (...) S.A. w W. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), w treści którego wskazał, że pozwana posiadała wymagalne zadłużenie, na które składa się należność główna w kwocie 288.499,82 CHF zł z tytułu niespłaconego kredytu wraz z należnymi odsetkami umownymi liczonymi za okres od dnia 27 maja 2010 r. do dnia 13 lipca 2010 r. w kwocie 7.588,22 CHF.

Referendarz Sądu Rejonowego w. O. postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2010 r. nadał bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności na rzecz banku. Na podstawie powyższego tytułu wykonawczego komornik prowadził postępowanie egzekucyjne, przeciwko dłużnicze w sprawie (...). Postępowanie egzekucyjne zostało umorzone wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

(dowód: bankowy tytuł egzekucyjny – k. 27, postanowienie Referendarza Sądu Rejonowego w. O. z dnia 10 sierpnia 2010 r. – k. 28, dokumenty znajdującej się w aktach sprawy (...) - wniosek o wszczęcie egzekucji, postanowienie z dnia 25 lutego 2012 r.)

W dniu 04 lutego 2011 r. pozwana zawarła z Bankiem porozumienie, w którym strony oświadczyły, że według stanu na dzień 31 stycznia 2011 r. zadłużenie pozwanej wynosi: kapitał wymagalny – 253.546,66 CHF, odsetki ustawowe od należności głównej – 18.775,69 CHF za okres od dnia 14 lipca 2010 r. do dnia 31 stycznia 2011 r. Strony porozumienia ustaliły, że od kapitału należne bankowi są dalsze odsetki ustawowe liczone od dnia 01 lutego 2011 r. do dnia zapłaty. Pozwana uznała w całości zadłużenie. Na mocy porozumienia, bank rozłożył należność na 323 raty. Strony uzgodniły,

że porozumienie przestaje obowiązywać w razie uchybienia przez pozwaną terminowości w płatności którejkolwiek z rat.

(dowód: porozumienie w sprawie spłaty długu – k. 10-11)

W dniu 15 marca 2012 r. bank złożył ponowny wniosek o wszczęcie egzekucji w celu wyegzekwowania kwoty 253.534,27 CHF tytułem należności głównej oraz odsetek. Komornik prowadził przeciwko pozwanej postępowanie egzekucyjne w sprawie (...).

/dowód: wniosek k. 2 akt (...)

W dniu 12 listopada 2013 r. (...) Bank (...) S.A. w W. zawarł z powodem umowę sprzedaży wierzytelności. Na podstawie powyższej umowy powód nabył wierzytelność przysługującą Bankowi wobec pozwanej z tytułu umowy kredytu hipotecznego nr KM\ (...) z dnia 03.12.2007 r. na którą składa się m.in: kwota 253.534,27 CHF zaległego kapitału oraz odsetki.

Powód pismem z dnia 14 marca 2016 r. wezwał pozwaną do spłaty zadłużenia.

/dowód: umowa przelewu wierzytelności - k.172-180, pełnomocnictwo –k. 181, odpis z KRS – k. 190-199, wezwanie do zapłaty – k. 12)

Pismem które wpłynęło do komornika w dniu 17 marca 2016 r. (...) Bank (...) S.A. w W. złożył wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego w sprawie (...). Wskazał, że Bank zbył wierzytelność z tytułu umowy kredytu z dnia 03 grudnia 2007 r. na rzecz powoda (...) we W..

(dowód: pismo z dnia 11 marca 2016 r. – k. 101 akt egzekucyjnych).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu co do kwoty 253.534,27 CHF. Swoje rozstrzygnięcie Sąd oparł na dokumentach, których wiarygodność nie została skutecznie podważona przez żadną ze stron.

(...) Bank (...) S.A. w W. i pozwana w dniu 03 grudnia 2007 r. zawarli umowę kredytu w rozumieniu art. 69 ustawy prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Dz.U.z 2015, poz. 128). Następnie w dniu 04 lutego 2011 r. pozwana zawarła z Bankiem porozumienie, w którym uznała dług. W tym porozumieniu pozwana dobrowolnie uznała dług, potwierdzając także saldo zadłużenia – z tytułu kapitału w kwocie 253.546,66 CHF, odsetki ustawowe od należności głównej 18.775,69 CHF za okres od dnia 14 lipca 2010 r. do dnia 31 stycznia 2011 r. Oświadczenie pozwanej o uznaniu długu nie zostało skutecznie podważone w niniejszym procesie. Kurator pozwanej nie złożył żadnych wniosków dowodowych, które pozwalałyby dokonać odmiennych ustaleń w tym zakresie. Nie podniesiono również zarzutu, aby postanowienia umowy kredytu nie były indywidualnie uzgodnione z pozwaną. Ponadto analiza akt sprawy egzekucyjnej (...) wskazuje, że w 2012 r. bank wystąpił z wnioskiem do komornika o wszczęcie egzekucji w celu wyegzekwowania należności głównej w kwocie 253.534,27 CHF oraz odsetek. W toku postępowania egzekucyjnego nie wyegzekwowano od dłużniczki żadnej kwoty.

Rozstrzygnięcia wymagało natomiast – w związku z twierdzeniami pozwanej. zagadnienie, czy doszło do skutecznego przelewu wierzytelności przysługującej pierwotnie na rzecz powoda oraz ocenić należało także skuteczność podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia.

W pierwszej kolejności podkreślić zatem wypada, że zgodnie z art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. (...) Bank (...) S.A. w W. zawarł w dniu 12 listopada 2013 r. umowę sprzedaży wierzytelności, na podstawie której powód nabył wierzytelność przysługującą Bankowi wobec pozwanej z tytułu umowy kredytu hipotecznego nr KM\ (...).

Podkreślić wypada przy tym, że dokumenty dołączone przez stronę powodową nie powodują – wbrew odmiennej argumentacji pozwanej – zastrzeżeń co do tego, że doszło do cesji wierzytelności. Treść umowy wraz z wyciągiem wykazu wierzytelności oraz treść pisma Banku z dnia 11 marca 2016 r. (k. 101 akt (...)) pozwalają na przyjęcie, że w zakres uprawnień pierwotnie przysługujących (...) Bank (...) S.A. w W. w stosunku do jego wierzytelności wobec pozwanej z tytułu umowy kredytu, weszła strona powodowa. Zgodnie bowiem z treścią art. 511 k.c. jeżeli wierzytelność jest stwierdzona pismem, przelew tej wierzytelności powinien być również stwierdzony pismem.

W dalszej zatem kolejności odnieść wypada się do podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia.

Zgodnie bowiem z art. 117 § 2 k.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. W myśl natomiast art. 118 k.c., jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia dla roszczeń o świadczenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej – co ma miejsce w niniejszej sprawie - wynosi trzy lata. Mając na względzie przytoczone rozważania nie sposób odmówić racji pozwanej wywodzącej, że 3-letni termin przedawnienia już minął. Stosownie do art. 120 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się wszak od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. W doktrynie wymagalność roszczenia utożsamiana jest z chwilą, z której upływem wierzyciel może domagać się od dłużnika spełnienia świadczenia. W przedmiotowej sprawie pozwana w dniu 04 lutego 2011 r. uznała dług, zatem nastąpiło przerwanie terminu przedawnienia. Trzyletni termin przedawnienia roszczenia upłynął wobec tego w dniu 04 lutego 2014 r. Powód złożył zaś pozew w dniu 17 marca 2016 r.

Biorąc pod uwagę stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 29 czerwca 2016 r., III CZP 29/16), zwrócić wypada uwagę, że wniosek o wszczęcie egzekucji wywołuje skutek w postaci przerwy biegu przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym tylko wtedy, gdy pochodzi od wierzyciela, wskazanego w tytule egzekucyjnym i na którego rzecz temu tytułowi została nadana klauzula wykonalności. Skutki wiążące się z prowadzeniem postępowania egzekucyjnego na podstawie tytułu wykonawczego odnoszą się wyłącznie do występujących w tym postępowaniu podmiotów i tego tytułu wykonawczego, na podstawie którego egzekucja była prowadzona.

Z powyższego wynika, że bieg 3-letniego terminu przedawnienia w niniejszej sprawie zakończył się przed wniesieniem pozwu przez powoda.

Niezależnie od powyższego nie można nie zgodzić się z zapatrywaniem strony powodowej, że w niniejszej sprawie – z uwagi na okoliczność zabezpieczenia spłaty kredytu zaciągniętego przez pozwaną w drodze umowy z dnia 03 grudnia 2007 r. hipoteką kaucyjną na nieruchomości, stanowiącej własność pozwanej, dla której Sąd Rejonowy w. O., prowadzi księgę wieczystą Kw Nr (...) – ma zastosowanie art. 77 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece. Zgodnie z treścią wskazanego przepisu upływ terminu przedawnienia nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia. W zdaniu drugim ogranicza jednak dokonany wyłom w działaniu instytucji przedawnienia wskazując, że przepisu tego nie stosuje się do roszczenia o odsetki - w brzmieniu obowiązującym do 19 lutego 2011 r., a po nowelizacji - do roszczenia o świadczenia uboczne.

Co istotne, przepis ten ma zastosowanie w przedmiotowej sprawie. Stosownie bowiem do art. 10 ust. 1 w zw. z ust. 2 zdanie drugie ustawy nowelizującej z dnia 26 czerwca 2009 r. (Dz. U. Nr 131, poz. 1075) do hipotek kaucyjnych powstałych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, z zastrzeżeniem ust. 2, stosuje się przepisy ustawy o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu nadanym tą ustawą. Wyjątek przewidziany w ust. 2 wyraża nakaz stosowania przepisów w brzmieniu dotychczasowym do hipotek kaucyjnych zabezpieczających roszczenia związane z wierzytelnością hipoteczną, nieobjęte z mocy ustawy hipoteką zwykłą, powstałe przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej.

W wypadku hipoteki kaucyjnej co do zasady zastosowanie znajduje znowelizowana ustawa o księgach wieczystych i hipotece, chyba że konstrukcyjnie związana jest z hipoteką zwykłą, którą uzupełnia, by umożliwić zabezpieczenie tych należności, których hipoteka zwykła nie obejmowała (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2017 r. V CSK

233/16, także komentarz do art. 10 ustawy „Hipoteka kaucyjna i zwykła, przepisy intertemporalne, wprowadzenie”, autor Tomasz Czech).

W niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości, że wierzytelność z tytułu spłaty kredytu hipotecznego nie została zabezpieczona hipoteką zwykłą, lecz w całości (wraz z odsetkami i kosztami) objęta hipoteką kaucyjną. Oznacza to, że powództwo w przedmiotowej sprawie powinno zostać rozpoznane w oparciu o przepisy ustawy o księgach wieczystych i hipotece w ich brzmieniu po nowelizacji.

Z tego też powodu Sąd uznał, że stanowisko powoda, jakoby zarzucane przedawnienie zabezpieczonej wierzytelności nie miało znaczenia dla uprawnień wierzyciela jest uzasadnione jedynie w zakresie niespłaconego kapitału, natomiast nie ma podstaw w odniesieniu do świadczeń ubocznych.

Z tych przyczyn na podstawie powołanych przepisów Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 253.534,27 CHF, obejmującą niespłacony kapitał. Jednocześnie na podstawie art. 319 k.p.c. zastrzeżono pozwanej prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności do nieruchomości, stanowiącej działki gruntu nr (...), dla której Sąd Rejonowy w. O. prowadzi księgę wieczystą Kw Nr (...). Przepis art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece nie narusza bowiem uprawnienia powoda do uzyskania zaspokojenia należności z tytułu kapitału z nieruchomości obciążonej.

Z powyższych względów na podstawie powołanych przepisów orzeczono jak w pkt I i II wyroku.

O wynagrodzeniu kuratora wyznaczonego dla nieznannej z miejsca pobytu pozwanej Sąd orzekł na podstawie § 1 ust. 1 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz.U. z 2013 r., poz. 1476), zasądzając na jego rzecz, przy uwzględnieniu jego nakładu pracy, z tego tytułu kwotę 8.856 zł (w tym podatek VAT).

O kosztach procesu orzeczono w pkt IV wyroku po myśli art. 102 k.p.c., mając na względzie wynik procesu. Powód wygrał sprawę w części, tj. w zakresie należności głównej. Dlatego też przyznano powodowi kwotę 14.667 zł, obejmującą 250 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, 7.200 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, 17 zł opłaty skarbowej, 7.200 zł wydatki na wynagrodzenie kuratora. W ocenie Sądu kwota 7.200 zł z tytułu kosztów zastępstwa uwzględnia także nakład pracy pełnomocnika.

W pkt V wyroku Sąd orzekł o obowiązku zwrotu kosztów sądowych w oparciu o art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 k.p.c. Pozwana z uwagi na wynik sprawy, zobowiązana jest uiścić na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w kwocie 2.406 zł. Nieuiszczone koszty sądowe to: opłata od pozwu w kwocie 750 zł, 1.656 zł, wydatki na wynagrodzenie kuratora).

SSO Ewa Oknińska